

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/29/2014
Identifikačné číslo spisu:	1205231885
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1205231885.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa LEVEN, a. s., so sídlom Ul. 29. augusta č. 31, Banská Bystrica, IČO: 36 540 005, zastúpeného CLC advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Panenská č. 18, Bratislava proti odporcovi Slovenský plynárenský priemysel, a. s., so sídlom Mlynské nivy 44/a, Bratislava, IČO: 35 815 256, zastúp. Advokátska kancelária ECKER - KÁN and PARTNERS, s. r. o., so sídlom Námestie M. Benku, č. 9, Bratislava, o určenie neplatnosti výpovede, na dovolanie odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/263/2009-803 z 21. marca 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/263/2009-803 z 21. marca 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava II. rozsudkom č. k. 23Cb/259/2005-551 z 21. mája 2009 návrh zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania v sume 656,22 eur na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že návrhom na začatie konania sa navrhovateľ domáhal, aby súd určil, že je neplatná výpoveď zmluvy o dodávke plynu, uzavretej dňa 31.12.2002, k tomu dal odporca navrhovateľovi listom č. 511/OA/2005 z 27. júna 2005 podľa názoru navrhovateľa výpoveď zmluvy o dodávke plynu (ďalej aj „zmluva“) je absolútne neplatná podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), pretože svojím účelom obchádza zákon o energetike, odporuje zákonu z dôvodu zneužitia dominantného postavenia odporcu na trhu, bola urobená neoprávnenou osobou, prieči sa dobrým mravom a išlo o objektívnu nemožnosť právneho úkonu. Zo znenia ust. § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) vyplýva, že existencia naliehavého právneho záujmu na určovanom návrhu je jednou z nevyhnutných podmienok toho, aby súd mohol o návrhu meritórne rozhodnúť, pričom naliehavý právny záujem musí existovať v čase vyhlasovania rozsudku. Tento je daný predovšetkým vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho postavenie neistým. V danom prípade podľa názoru súdu bol preukázaný naliehavý právny záujem, pretože „bez tohto určenia by odporca prestal navrhovateľovi dodávať po uplynutí výpovednej lehoty plyn podľa zmluvy a bola by ohrozená jeho podnikateľská činnosť“. Za nespornú skutočnosť súd aj účastníci konania považovali to,

že odporca vypovedal zmluvu o dodávke plynu listom z 27.6.2005, doručený navrhovateľovi dňa 30.6.2005 bez uvedenia dôvodu v zmysle ust. § 582 ods. 1 OZ ako hmotnoprávneho predpisu, ktorý je svojou povahou subsidiárneho charakteru vo vzťahu k obchodnému zákonníku, ktorý v rámci ustanovení upravujúcich kúpnu zmluvu možnosť výpovede zmluvy neupravuje, rovnako ako ju neupravujú ani osobitné právne predpisy, ktorými v danom prípade sú zákon o energetike, resp. zákon o regulácii v sieťových odvetviach. Výpoveď podpísala za odporcu oprávnená osoba (F. O. V. v zmysle oprávnenia vyplývajúceho mu z organizačných predpisov odporcu, ako aj z písomného plnomocenstva udeleného mu na konanie v mene odporcu dvomi členmi predstavenstva. Výpoveď zmluvy o dodávke plynu bola daná odporcom v súlade so zákonom o energetike odporca ako dodávateľ plynu bol povinný uzavrieť zmluvu o dodávke plynu, pričom jednou z podmienok pre uzavretie takejto zmluvy bolo splnenie obchodných podmienok dodávateľa plynu, medzi ktoré patrí aj dojednanie ceny plynu. Postup pri úprave ceny bol upravený v článku 7 zmluvy z ktorého vyplýva, že odporca mal právo upraviť ceny zemného plynu, podmienkou však bolo uzavretie dodatku v zmluve, predmetom ktorého by bola dohoda o cene alebo uplatnenie postupov pre stanovenie výšky ceny v zmysle platných pravidiel regulácie. Pre rok 2004 sa účastníci nedohodli na cene, neuzavreli dodatok k zmluve, preto platila regulácia v zmysle rozhodnutia URSO0001/2003/04/P z 20.11.2003. Pre rok 2005 však regulácia pre odberateľom, akými bol navrhovateľ už neplatila a jedinou možnosťou ako dohodnúť novú cenu, bolo uzavretie dodatku k zmluve. Keďže k dohode o cene nedošlo, neboli splnené obchodné podmienky dodávateľa podľa ust. § 48 ods. 2 písm. a/ zákona o energetike. Pokiaľ preto odporca zmluvu vypovedal, nebolo to v rozpore so zákonom o energetike. Opačný výklad by viedol k tomu, že pri zmluve o dodávke plynu uzavretej na dobu neurčitú, by odporca ako dodávateľ plynu v prípade, ak by navrhovateľ ako odberateľ plynu odmietol s ním uzavrieť dodatok týkajúci sa ceny plynu, nemohol nijakým spôsobom zohľadňovať ekonomické, obchodné a iné zmeny vplývajúce na výšku nákladov a cien za dodávku plynu až dovtedy, kým by odberateľ neprejavil vôľu na zmenu ceny pristúpiť, čo by bolo v zjavnom rozpore so zásadami a úpravou podnikateľských a obchodnoprávných vzťahov, ako aj so základnými princípmi fungovania trhu. Okrem toho navrhovateľ v roku 2005 si neplnil svoju povinnosť platiť za dodaný tovar, pričom neplatil ani tú cenu, ktorú sám považoval za správnu a oprávnenú, t. j. rovnakú cenu, aká bola účtovaná v roku 2004. Z tohto dôvodu nedoplatky navrhovateľa v čase od januára do septembra 2005 dosiahli sumu cca 49 mil. Sk. Z dôvodu, že výpoveď zo zmluvy nie je právnym úkonom, z ktorého by vyplývala povinnosť na plnenie, okresný súd konštatoval, že nie je možné posudzovať nemožnosť neexistujúceho plnenia, na základe čoho okresný súd za dôvod zakladajúci neplatnosť výpovede zmluvy o dodávke plynu nepovažoval navrhovateľom tvrdenú objektívnu nemožnosť predmetu právneho úkonu - výpovede zmluvy o dodávke plynu. Otázkou, či konaním odporcu došlo k zneužitiu dominantného postavenia odporcu na trhu sa okresný súd nezaoberal konštatovaním, že posúdenie tejto otázky mu neprislúcha, keďže patrí do rozhodovacej právomoci protimonopolného úradu Slovenskej republiky. Nestotožnil sa preto s názorom navrhovateľa, že výpoveď bola zneužitím dominantného postavenia a je v rozpore s dobrými mravmi. Rozhodnutie po právnej stránke okresný súd odôvodnil s poukazom na ust. § 48 ods. 2 písm. a/, b/ zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike, ust. § 37 ods. 2, § 39, § 40 ods. 3 a § 582 ods. 1 OZ ďalšie návrhy navrhovateľa na vykonanie dôkazov - výsluch svedkov okresný súd neprípustil s poukazom na to, že výsluchy navrhovaných svedkov by nemali vplyv na rozhodnutie súdu. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a odporcovi ako úspešnému účastníkovi v konaní priznal náhradu trov prvostupňového konania v sume 656,22 eur.

Na odvolanie navrhovateľa rozhodol krajský súd v Bratislave (ďalej aj „ odvolací súd ?) rozsudkom č. k. 1Cbo/263/2009-803 z 21. marca 2013, ktorým rozsudok okresného súdu Bratislava II. č. k. 23Cb/259/2005-551 z 21. mája 2009 zmenil, tak, že určil, že výpoveď zmluvy o dodávke plynu uzavretej dňa 31.12.2002, danej listom odporcu č. 511/OA/2005 z 27.6.2005, doručenej navrhovateľovi dňa 30.6.2005, je neplatná. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 1 170,93 eur na účet právneho zástupcu navrhovateľa do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozsudku uviedol, že na odvolacom pojednávaní v súlade s ust. § 211 ods. 2 § 100 ods. 1, vety tretej a § 213 O. s. p. prítomným právnym zástupcom účastníkov konania uviedol, že posúdenie neplatnosti výpovede odporcu z hľadiska jej rozporu s dobrými mravmi, tak ako bolo posúdené súdom prvého stupňa, nie je správne. Právny zástupca navrhovateľa sa s takýmto názorom súdu stotožnil, právny zástupca odporcu uviedol, že odporca postupoval v súlade s dobrými

mravmi a platným právom. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu vychádza zo správne zisteného skutkového stavu, avšak okresný súd vec nesprávne právne posúdil, keď neprihliadol na všetky rozhodujúce okolnosti, ktoré je potrebné zohľadniť pre vecne správne posúdenie platnosti právneho úkonu. Okresný súd sa predovšetkým nevysporiadal s námietkou navrhovateľa o rozpore právneho úkonu výpovede zmluvy o dodávke plynu s dobrými mravmi poukázal na ust. § 3 ods. 1 OZ podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi a na ust. § 39 OZ podľa ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. Pri posúdení úkonu výpovede zmluvy o dodávke plynu odvolací súd dospel k záveru, že tento úkon odporcu sa prieči dobrým mravom a preto je neplatným právnym úkonom. Účastníci konania si v zmluve o dodávke plynu dohodli mechanizmus zmeny ceny plynu, ktorý jednoznačne určoval uzavretie dohody účastníkov vyjadrenej v písomnom dodatku k zmluve o dodávke plynu a na regulácii ceny plynu regulátorom počnúc dňom 1. januára 2005 URSO nevydával rozhodnutia, ktorými by stanovoval výšku ceny plynu. V konaní nebola preukázaná dohoda účastníkov o cene plynu na obdobie roku 2005, avšak napriek tomu odporca vyúčtoval navrhovateľovi cenu plynu, ktorú si jednostranne určil. Podľa názoru odvolacieho súdu v predmetnom období medzi účastníkmi konania vznikol hrubý nepomer v ich vzájomných právach a povinnostiach, ktorého základ bol v časti daný aj dereguláciou cien zemného plynu pluralita dodávateľov plynu v roku 2005 ešte nebola vytvorená, preto na starne navrhovateľa neexistovala reálna možnosť dohody o dodávkach plynu s iným dodávateľom, než s odporcom, ktorý nepreukázal, že by postupoval v zmysle zmluvy o dodávke plynu, článku VII., I., podľa ktorého bol povinný navrhnúť navrhovateľovi zmenu ceny plynu a rokovať o písomnom dodatku ktorého predmetom by bola zmena ceny plynu. Naopak, z konania pred súdom prvého stupňa vyplynulo, že odporca fakturoval navrhovateľovi cenu plynu určenú jeho jednostranným rozhodnutím, pričom navrhovateľ s takou zmenou ceny plynu od januára 2005 nesúhlasil a odporcovi uhrádzal len preddavky na dodávku zemného plynu, pričom faktúry vystavené odporcom mu vrátil. S ohľadom na skutkové zistenia urobené súdom prvého stupňa odvolací súd dospel k záveru, že odporca si dohodu o ním stanovenej cene plynu a zaplatenie tejto ceny vynucoval ukončením zmluvy o dodávke plynu výpoveďou za situácie, keď navrhovateľ nemal možnosť dohodnúť sa na dodávke plynu s iným dodávateľom, pretože tento neexistoval. V kontexte konkrétnych okolností tohto prípadu odvolací súd mal za to, že výkon subjektívneho práva odporcu je v tomto prípade potrebné korigovať práve cez posúdenie úkonu výpovede zmluvy podľa ust. § 39 OZ. Odvolací súd dospel k záveru, že právny úkon výpovede zmluvy o dodávke plynu uskutočnený odporcom sa prieči dobrým mravom. Odporca týmto úkonom porušil aj základné princípy obchodného styku, ktoré sú bežne uznávané a tento úkon je absolútne neplatný. Vzhľadom na to, že odvolací súd právny úkon výpovede zmluvy o dodávke plynu posúdil ako úkon absolútne neplatný pre rozpor s dobrými mravmi, nepovažoval za potrebné ďalej posudzovať, či odporca konal súčasne v rozpore s poctivým obchodným stykom. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil. Ak, ako uviedol vo výroku svojho rozhodnutia. O náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 a § 151 O. s. p. a konanie úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 1 170,93 eur. Výšku trov konania určil podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje 1/13 výpočtového základu, nakoľko hodnotu práva nie je možné vyjadriť v peniazoch. Ostatné navrhovateľom uplatnené a vyčíslené trovy právneho zastúpenia spočívajúce v úkonoch navrhovateľa vo veci o zastavení konania odvolací súd navrhovateľovi nepriznal, pretože v prípade týchto úkonov právnej pomoci nešlo o účelné uplatnenie a bránenie práva, keďže nesledovali cieľ konania vo veci samej a v týchto úkonoch bol navrhovateľ neúspešný. Súd nepriznal navrhovateľovi ani trovy právneho zastúpenia za jednotlivé úkony právnej služby nad sumu uvedenú v ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Ako náhle do trov konania odvolací súd priznal navrhovateľovi aj náhradu zaplatených súdnych poplatkov, a to za návrh vo veci samej v sume 99,58 eur za odvolanie v sume 99,50 eur a za návrh na nariadenie predbežného opatrenia v sume 16, 60 eur, t. j. spolu 215, 50 eur.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal odporca (ďalej aj „ dovolateľ I. ?) dovolanie, prípustnosť

ktorého vyvodil z ust. § 238 ods. 1 O. s. p. keďže odvolací súd svojím rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Zároveň dovolateľ I. prípustnosť dovolania oprel o ust. § 237 písm. f/ O. s. p. tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu sa mu ako účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, a to nesprávnou procesnou aplikáciou ust. § 213 ods. 2 O. s. p.. Poukázal na to, že rozsudok okresného súdu odvolací súd zmenil z dôvodu, že na vec sa vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci okresným súdom nebolo použité, konkrétne ust. § 3 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd na pojednávaní dňa 21.3.2013 formálne vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k tomu, že posúdenie neplatnosti výpovede z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom okresným súdom nie je správne, avšak účastníkom konania neumožnil účinne sa k tomuto právnomu názoru odvolacieho súdu vyjadriť, pričom uvedený postup odvolacieho súdu postihol najmä odporcu, nakoľko tento nedostal dostatočný priestor na prípravu kvalifikovaného vyjadrenia tejto náhlej a zásadnej zmeny právneho názoru odvolacieho súdu. Za primeranú lehotu na vyjadrenie po tom, ako odvolací súd prejavil svoj právny názor nemožno považovať prerušenie pojednávania na 5 minút, ako to vyplýva aj zo zápisnice z pojednávania odvolacieho súdu dňa 21. marca 2013. Je pre neho absolútne nepochopiteľné, prečo odvolací súd nevyzval účastníkov konania k vyjadreniu sa k novému ustanoveniu právneho predpisu, ktoré odvolací súd urobil právnym základom pre svoje rozhodnutie vo veci samej. Napriek žiadosti odporcu o poskytnutie primeranej lehoty na vyjadrenie sa v zmysle ust. § 213 ods. 2 O. s. p. odvolací súd takúto lehotu odporcovi neposkytol má preto za to, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníka konania v zmysle ust. § 213 ods. 2 O. s. p. aby sa vyjadril k možnému použitiu ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité, ale je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. (viď. napr. rozhodnutia NSSR sp. zn. 5Cdo/322/2009, sp. zn. 7Cdo/157/2011, 3Cdo/189/2011, 3Cbo/116/2012).

Ako dovolacie dôvody dovolateľ I. uviedol, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle ust. § 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom posúdení veci v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p..

Pokiaľ ide o inú vadu konania podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. odvolateľ I. poukázal na to, že odvolací súd opakoval dokazovanie napriek tomu, že odôvodnenie rozsudku konštatoval, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav správne. Z ust. § 220 O. s. p. vyplýva, že odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (ust. § 219 O. s. p.) a ani na jeho zrušenie (ust. § 221 ods. 1 O. s. p.). Pokiaľ odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav dostatočne, nemal opakovať dokazovanie. Podľa jeho názoru mal postupovať podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie, a nie rozsudok okresného súdu zmeniť podľa ust. § 220 O. s. p..

Pokiaľ ide o nesprávne posúdenie veci odvolacím súdom dovolateľ I. uviedol, že v predmetnom prípade nie je dôvodný a ani zrozumiteľný právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého treba výpoveď odporcu považovať za neplatnú z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi a to z nasledovných dôvodov:

I. Odvolací súd v napadnutom rozsudku pri posúdení výpovede zmluvy o dodávke plynu dospel k záveru, že tento právny úkon odporcu sa prieči dobrým mravom a preto je v rozpore s ust. § 3 ods. 1 OZ a takýto právny úkon je absolútne neplatný podľa ust. § 39 OZ. Odvolací súd však prijal záver o rozpore výpovede s dobrými mravmi len so stručným poukazom, na to, že účastníci zmluvy o dodávke plynu si v nej dohodli jediný mechanizmus pre jej zmenu, a to uzavretie dohody vyjadrenej v písomnom dodatku na základe regulácie cien plynu a keďže odporca jednostranne vyúčtoval cenu ním určenú, ktorú navrhovateľ neakceptoval a neuhrádzal, tak ukončenie zmluvy výpoveďou zo strany odporcu bolo zneužitím hrubého nepomeru postavenia medzi účastníkmi a keďže navrhovateľ nemal možnosť uzavrieť zmluvu o dodávke plynu treťou osobou, odporca si údajne výpoveďou zmluvy mal vynucovať uzavretie zmluvy s ním stanovenou cenou, čím mal odporca porušiť základné princípy obchodného styku, ktoré sú bežne uznávané. Podľa ustáleného názoru vyplývajúceho z právnej teórie aplikácia ust. § 3 ods. 1 OZ nemôže byť mechanická. Poukázal ďalej na to, že napriek skutočnosti, že počnúc dňom 1. januára 2005

neexistovala medzi navrhovateľom a odporcom dohoda o cene a absentovali tiež platné pravidlá regulácie plynu, odporca pokračoval v dodávke plynu a navrhovateľ v jeho odbere. Zmluvné strany rokovali o uzavretí novej dohody o cene, avšak bezúspešne. Povinnosť odporcu dodávať zemný plyn odberateľovi v prípade, keď nie sú splnené obchodné podmienky, neustanovuje žiadny právny predpis. Vypovedanie zmluvy o dodávke plynu podľa ust. § 582 ods. 1 OZ je v súlade s ust. § 48 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike, nakoľko jednou z podmienok, aby dodávateľ plynu bol povinný uzavrieť zmluvu o dodávke plynu, je splnenie obchodných podmienok, medzi ktoré nepochybne možno zaradiť aj cenu plynu. Dodávka plynu je v zmysle ust. § 2 písm. c/ bod 17 zákona o energetike predajom plynu, na ktorú je potrebné primerane uplatniť ustanovenia o kúpnej zmluve podľa ust. § 409 a nasl. Obchodného zákonníka, pričom podstatnou náležitosťou kúpnej zmluvy je kúpna cena alebo aspoň spôsob jej určenia, iba ak zmluvné strany neprejavia vôľu uzavrieť kúpnu zmluvu aj bez určenia kúpnej ceny. V takom prípade sa uplatní kúpna cena stanovená podľa ust. § 448 ods. 2 Obchodného zákonníka a až do dosiahnutia dohody o cene navrhovateľ bol povinný platiť odporcovi obvyklú cenu, t. j. cenu za ktorú sa zemný plyn predával v rovnakom čase iným odberateľom za obdobných zmluvných podmienok. Keďže v roku 2005 nedošlo k dohode o cene a rovnako regulácia URSO neurčovala spôsob určenia ceny, odporca pristúpil k určeniu ceny obvyklej, nakoľko porovnateľným zákazníkom musel ponúkať porovnateľné ceny vzhľadom na vývoj nákladov na nákup plynu, náklad na prepravu, skladovanie, distribúciu a maržu obchodníka. Keďže však navrhovateľ odmietol platiť akúkoľvek novú cenu, odporca využil svoje právo v zmysle ust. § 582 ods. 1 OZ a zmluvu o dodávke plynu uzavretú na dobu neurčitú vypovedal. Podľa jeho názoru právo vypovedať zmluvu podľa ust. § 582 ods. 1 OZ má účastník právneho vzťahu aj v prípade, pokiaľ jeho kontrahent neplatí riadne a včas kúpnu cenu a preto konanie odporcu ktorý vypovedal zmluvu o dodávke plynu nemožno považovať za výkon práva a v rozpore s dobrými mravmi.

II. Odvolací súd uznal, že základ údajného „hrubého nepomeru“ medzi právami a povinnosťami navrhovateľa a odporcu bol z časti daný aj dereguláciou cien zemného plynu. Ide o kľúčové konštatovanie z hľadiska právneho posúdenia veci, keďže samotný odvolací súd uznal, že objektívny právny stav v čase výpovede bol výsledkom platnej právnej úpravy. Keďže cena plynu nebola regulovaná, odporca nebol obmedzený čo do výšky ceny, za ktorú ponúka zemný plyn a ani čo do výšky zisku, ktorý je oprávnený pri svojom podnikaní dosahovať. Odporca ako podnik so štátnou účasťou nemôže obchodným partnerom ponúkať neprimerane výhodné podmienky zmluvných vzťahov na úkor svojej zisku, nakoľko takýmto postupom (ktorý odvolací súd považuje za súlad s dobrými mravmi) by naopak v rozpore s dobrými mravmi došlo k zvýhodňovaniu určitých podnikateľských subjektov na úkor majetku štátu, teda aj na úkor jeho občanov. Vzhľadom na dereguláciu ceny od 1. januára 2005 neexistoval orgán štátnej moci, ktorý by bol oprávnený posudzovať, aká kúpna cena zemného plynu je primeraná vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom. Vzhľadom na uvedené je potom pozoruhodný postup odvolacieho súdu, ktorý bez akejkoľvek, čo i len orientačnej kvantifikácie „primeranej ceny“ tvrdí, že odporca si vynucoval akési bližšie nešpecifikované pre navrhovateľa neprimerane nevýhodné podmienky prostredníctvom výpovede.

III. Za zjavne nedôvodné považuje právne posúdenie výpovede odvolacím súdom za úkon v rozpore s dobrými mravmi, keďže išlo o výpoveď, ktorou odporca podľa právoplatných rozhodnutí súdov ukončil právny vzťah, v ktorom voči nemu navrhovateľ konal v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Dôkazom sú právoplatné rozsudky okresného súdu Levice č. k. 16Cb/138/2006-643 z 10. júna 2011 a krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/178/2011-758 z 25. apríla 2012, v ktorých bolo jednoznačne deklarované, že to bol práve navrhovateľ, ktorý porušoval zásady poctivého obchodného styku neplatením cien plynu, ktoré od neho oprávnene odporca požadoval zaplatiť.

IV. Odvolací súd v rozpore s obsahom spisu a predloženým rozsudkami okresného súdu Levice a krajského súdu v Nitre skonštatoval, že odporca v rozpore s článkom VII. I. zmluvy o dodávke plynu si nesplnil svoju povinnosť navrhnúť navrhovateľovi zmenu ceny plynu, hoci takéto návrhy ako aj vzájomné rokovania navrhovateľa a odporcu o cenách z predmetných rozsudkov jednoznačne vyplývajú, sú v nich podrobne opísané a v konaní pred súdmi boli jednoznačne preukázané.

V. Nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, že medzi právami a povinnosťami navrhovateľa a odporcu v predmetnej veci bol hrubý nepomer (keď postavenie odporcu podľa názoru odvolacieho súdu bolo také silné, že výkon jeho práva dať výpoveď zo zmluvy je v rozpore s dobrými mravmi), a to najmä s poukazom na to, že súd úplne opomenul predbežné opatrenie nariadené krajským súdom v

Bratislave uznesením č. k. 3Cob/149/06-202 z 30. júna 2006, ktorým odporca bol zaviazaný na dlhodobé dodávanie zemného plynu navrhovateľovi, ktorý zaň neplatil a platiť nemienil. Odvolací súd bol viazaný aj svojím vlastným právoplatným uznesením č. k. 1Cob/114/2011-366, ktorým zrušil povinnosť odporcu dodávať podľa zmluvy plyn napriek jej výpovedi, pričom v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že keďže navrhovateľ dlhodobo neplatí faktúry za odobratý plyn a ani preddavky, pričom plyn od januára 2011 vôbec ani neodoberá, tak pretrvávajúce protiprávne vzťahy, keď odporca má byť ďalej zaviazaný dodávať navrhovateľovi plyn napriek skutočnosti, že navrhovateľ mu za dodaný plyn dlhuje sumu viac ako 20 mil. eur, trvale poškodzuje odporcu.

VI. Odvolací súd nesprávne právne posúdil procesnú prípustnosť určovacieho petitu uplatneného navrhovateľom, a to vzhľadom na absenciu naliehavého právneho záujmu. Odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na podanom určovacom návrhu napriek tomu, že existencia naliehavého právneho záujmu je v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p. jednou z nevyhnutných podmienok toho, aby súd mohol o návrhu rozhodovať. Naliehavý právny záujem musí existovať v čase vyhlasovania rozsudku. Podľa jeho názoru naliehavý právny záujem na určení neplatnosti výpovede nie je daný z dôvodu, že určením neplatnosti výpovede nedošlo k zmene právneho postavenia navrhovateľa. Odber plynu navrhovateľom pred, ako aj po podaní výpovede bol neoprávneným odberom podľa ust. § 59 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike, nakoľko navrhovateľ neplatil a ani po podaní výpovede ďalej neplatil ani nespornú časť ceny plynu a preto sa jeho právne postavenie nezmenilo. Na viac, dohoda o cene plynu nebola dosiahnutá ani po podaní výpovede, čo medzi účastníkmi ani nie je sporné. Ani z tohto hľadiska nedošlo k zmene právneho postavenia navrhovateľa vo vzťahu k dodávke plynu. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp zn. 3Cdo/112/2004 v zmysle ktorého naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti navrhovateľovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu...určovací návrh nie je z pravidla opodstatnený vtedy, ak vyriešeniu určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo. Ide presne o predmetný prípad, keď navrhovateľ mal a mohol žiadať o určenie, že zmluvný vzťah založený zmluvou o dodávke plynu trvá, avšak tak neurobil. V zmysle ustálenej judikatúry NSSR preto odvolací súd nemal návrh meritorne skúmať, ale mal potvrdiť rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne, aj keď z iného dôvodu, konkrétne z dôvodu procesnej neprípustnosti.

VII. Odvolací súd vyhodnotil konanie odporcu ako konanie v rozpore s ust. § 3 ods. 1 OZ, z dôvodu ktorého je výpoveď v zmysle ust. § 39 OZ neplatná. Ak mal odvolací súd za to, že konanie odporcu je v rozpore s dobrými mravmi, použil nesprávne ustanovenie právneho predpisu. Je totiž zrejmé, že vzťah medzi navrhovateľom a odporcom zo zmluvy o dodávke plynu (ktorí zmluvu uzavreli v súvislosti s výkonom ich podnikateľskej činnosti) je obchodnoprávny vzťah. Obchodný zákonník však obsahuje špeciálne ustanovenie upravujúce postih zneužitia výkonu práva v ust. § 265, ktoré je vo vzťahu k ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustanovením lex specialis. Na základe ust. § 3 ods. 1 OZ resp. § 265 OZ nemožno rozhodovať o neplatnosti právneho úkonu, keďže výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom nemá za následok zánik práva. Ak chcel odvolací súd odoprieť výkon práva odporcovi podať výpoveď zo zmluvy o dodávke plynu, mal použiť ust. § 265 a posudzovať z dôvodu konania odporcu s poctivým obchodným stykom. Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ, resp. § 265 Obch. zák. upravuje výkon práva a ust. § 39 OZ upravuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu, preto obe ustanovenia nie je možné použiť súčasne a svojvoľne ich kombinovať. Keďže odvolací súd použil oba ustanovenia súčasne (§ 3 ods. 1 aj § 39 OZ) nie je zrejmé, či chcel odporcovi odoprieť výkon práva podať výpoveď alebo vysloviť absolútnu neplatnosť tejto výpovede. Ak odvolací súd chcel vysloviť neplatnosť výpovede, nemal aplikovať ust. § 3 ods. 1 OZ, resp. § 265 Obch. zák. ak chcel len odoprieť právo podať výpoveď, nemal potom aplikovať ust. § 39 OZ.

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je podľa dovolateľa I. nepreskúmateľný, nakoľko z neho nie je zrejmé, na základe akých úvah odvolací súd dospel ku kľúčovému skutkovému záveru, že odporca svojou výpoveďou vynucoval navrhovateľovi pre neho nevýhodné, či neprimerané cenové podmienky. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa celkom svojvoľne, keďže ani len približne neuviedol a neobjasnil akú cenu považuje za primeranú, v akom rozsahu ceny údajne požadované odporcom

prekročili primerané ceny a na základe akého konkrétneho číselného údaju v plnom rozsahu akceptoval tvrdenie navrhovateľa, že ceny požadované odporcom boli neprimerane vysoké. Odporcovi bolo postupom odvolacieho súdu možnosť konať pred súdom nielen tým, že mu odvolací súd neumožnil kvalifikovane sa vyjadriť k otázke posúdenia rozporu jeho konania (ako otázke zásadnej pre výsledok konania), ale do jeho práv bolo zasiahnuté aj vydaním rozsudku, ktorý neobsahoval riadne a presvedčivé odôvodnenie. Pre nedostatok konkrétnych a zrozumiteľných dôvodov preto možno považovať rozsudok odvolacieho súdu za nepresvedčivý a jeho závery za arbitrárne. Pokiaľ odvolací súd nesúhlasil so skutkovými zisteniami uvedenými v rozhodnutiach okresného súdu Levice a krajského súdu v Nitre najmä ohľadom otázky, či a akú cenu ponúkal odporca navrhovateľovi v rámci uzavretia dodatku k zmluve pre rok 2005, mal si obstaráť pre tento svoj skutkový záver rovnocenný podklad, t. j. pristúpiť k výsluchu svedkov, ktorí sa predmetných rokovaní zúčastnili a vedia opísať ich priebeh.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolateľ I. navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu č. k. 1Cob/263/2009-803 tak, že potvrdí rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 23Cb/259/2005-551 a navrhovateľovi uloží povinnosť nahradiť odporcovi trovy konania.

V prílohe dovolania odporca predložil rozsudok NS SR sp. zn. 3MObdo/7/2012 z 23. apríla 2013, ktorým dovolací súd odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora podané proti rozsudku krajského súdu v Bratislave č. k. 15Cob/178/2011-758 z 25. apríla 2012 a rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 16Cb/168/2006-643 z 10. júna 2011.

Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania podal navrhovateľ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval ust. § 238 ods. 1 O. s. p. s poukazom na to, že napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu bolo zmenené rozhodnutie súdu prvého stupňa, pričom ako dôvody dovolania uviedol tzv. vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Táto spočíva v tom, že odvolací súd nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie rozhodnutie o trovách prvostupňového a odvolacieho konania napriek tomu, že boli navrhovateľom tvrdené a aj preukázané. V napadnutom rozhodnutí tiež nezdôvodnil prečo navrhovateľom tvrdené a preukázané skutočnosti pri rozhodovaní o trovách konania nezohľadnil. Napadnuté rozhodnutie je preto v časti odôvodnenia výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť. Podľa názoru dovolateľa II. v danom prípade je možné v peniazoch vyjadriť hodnotu práva, o ktoré v konaní ide. Vo veci samej išlo o posúdenie platnosti výpovede zmluvy o dodávke plynu uzavretej medzi účastníkmi konania, uzavretej na neurčitý čas, ktorej predmetom bolo opakujúce sa planenie - odplatná dodávka plynu navrhovateľovi. Hodnota ročného plnenia tejto zmluvy bola po piatich rokoch od vzniku sporu medzi účastníkmi (t. j. v roku 2010 ako v patom roku výpovede zmluvy o dodávke plynu) vyčíslená odporcom v inom konaní v sume 3. 284 536,05 eur, pričom vyčíslenie ročného plnenia odporcu navrhovateľ predložil ako prílohu k vyčísleniu trov konania.

Ako ďalší dôvod dovolania dovolateľ II. uviedol nesprávne posúdenie veci. Podľa názoru dovolateľa II. v danom prípade nie je možné aplikovať ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pretože hodnotu práva, o ktoré v konaní ide je možné vyjadriť v peniazoch. Predmetom sporu bolo posúdenie platnosti výpovede zo zmluvy o dodávke plynu, ktorej predmetom bolo opakujúce sa plnenie - odplatná dodávka plynu navrhovateľovi. Hodnota ročného plnenia podľa tejto zmluvy bola po piatich rokoch od vzniku sporu medzi účastníkmi (v roku 2010) vyčíslená odporcom v inom konaní v sume 3. 284 536,05 eur. V súlade s ustanovením § 10 ods. 3 vyhlášky je tak tarifná hodnota veci 16. 422 680,25 eur a zodpovedajúca tarifná odmena za jeden úkon právnej služby potom predstavuje 33 274,64 eur, a nie 1/13 výpočtového základu ako uviedol odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

K posudzovanej veci je možné vyjadriť hodnotu práva, o ktoré v konaní ide v peniazoch ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo vzťahu k ustanoveniu § 10 ods. 3 vyhlášky potrebné považovať za ustanovenie majúce všeobecnú povahu. Jeho aplikácia preto prichádza do úvahy výlučne v prípade, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť s nepomernými ťažkosťami. Aplikáciu ust. § 10 ods. 3 vyhlášky v obdobných prípadoch pripúšťa aj judikatúra (viď.

napr. Nález ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 119/2012).

S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ II. navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania.

K dovolaniu navrhovateľa zaslal odporca písomné vyjadrenie v ktorom uviedol, že v predmetnom prípade nie je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 238 ods. 1 O. s. p., keďže napadnutá časť výroku rozsudku odvolacieho súdu má povahu uznesenia. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ust. § 239 ods. 1 O. s. p., nakoľko odvolací súd nezmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách celého konania, nakoľko súd prvého stupňa o trovách celého konania ani nerozhodoval.

Ďalej uviedol, že kategoricky odmieta argumentáciu navrhovateľa, že predmet konania je oceneľný peniazmi. V predmetnom prípade ide o určenie, či došlo k platnému skončeniu zmluvy, ktorá podľa slovenského práva nie je vecou a sama o sebe nepredstavuje majetkovú hodnotu navrhovateľa. Takýto výklad by sa priechil tak doterajšej súdnej praxi a právnej teórii, ako aj základom slovenského súkromného práva. V predmetnom prípade nejde o neplatnosť zmluvy, ale o jej výpoveď. Otázka ako dlho a koľko by odporca plnil navrhovateľovi bez dania výpovede je čisto hypotetická, v konaní nebola riešená a ani preukázaná a nemožno preto na nej založiť rozhodnutie o náhrade trov konania. Pokiaľ sa navrhovateľ domnieva, že neplatnosťou výpovede mu vznikla škoda, mal si túto uplatniť žalobou na peňažné plnenie. Navrhovateľom uvádzané rozhodnutie ÚS SR je na predmetnú vec absolútne nepoužiteľné, keďže v predmetnom prípade nejde o určenie vlastníctva alebo hodnoty práva. Nejde ani o určenie hodnoty plnenia ktoréhokoľvek z účastníkov zmluvy (či už hodnoty zemného plynu alebo výšky odplaty zaň), keďže takáto hodnota nebola v predmetnej veci predmetom sporu.

S poukazom na vyššie uvedené navrhol, aby dovolací súd dovolanie navrhovateľa odmietol, resp. zamietol alebo ho vybavil v rámci dovolacieho konania o dovolaní odporcu vo veci samej tak, že odporcovi prizná náhradu trov celého konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, dovolania boli podané včas účastníkmi konania, zastúpenými v dovolacom konaní v súlade s ust. § 241 ods. 1 O. s. p., preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie odporcu je dôvodné.

V preskúmvanej veci odporca napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, prípustnosť dovolania je preto daná podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p..

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v ust. § 241 ods. 2 O. s. p.. dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania, ako aj v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v ust. § 237 O. s. p. a inými vadami konania, pokiaľ mali tieto za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 242 ods. 1 O. s. p.).

Odporca v dovolaní namietal, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) s bližšou konkretizáciou dôvodov uvedených v článku II. dovolania, že konanie je postihnuté inou vadou ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) s bližšou konkretizáciou uvedenou v článku IV. dovolania a, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 O. s. p. (ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), a to konkrétne, že postupom odvolacieho súdu bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. s bližšou špecifikáciou uvedenou v článku III. a článku V. dovolania.

Predmetom sporu je určovací (záporný) návrh navrhovateľa podľa ust. § 80 písm. c/ O. s. p., ktorým sa navrhovateľ domáha určenia neplatnosti výpovede zmluvy o dodávke plynu z 31.12.2002, ktorú

odporca dal navrhovateľovi listom č. 511/OA/2005 z 27.6.2005, doručeným navrhovateľovi dňa 30.6.2005. podľa názoru navrhovateľa výpoveď zmluvy je absolútne neprávny úkonom podľa ust. § 39 OZ z dôvodu, že obchádza zákon o energetike, je v rozpore so zákonom z dôvodu zneužitia dominantného postavenia odporcu na trhu, bola urobená neoprávnenou osobou, prieči sa dobrým mravom a ide o objektívnu nemožnosť právneho úkonu.

Návrhom podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. možno uplatniť pozitívne alebo negatívne určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Základnou podmienkou úspešnosti určovacieho návrhu podľa ust. § 80 písm. c/ O. s. p. je existencia naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na požadovanom určení. Dôkazné bremeno spočíva na navrhovateľovi, ktorý musí preukázať, že na určení právneho vzťahu alebo práva, v čase rozhodovania súdu má naliehavý právny záujem. Pre navrhovateľa to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosti, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, čo je predpokladom toho, aby súd mohol o návrhu meritórne rozhodnúť. V zásade naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým a tento stav nemožno odstrániť inak, než len určovacím výrokom. Určovací návrh má preventívnu funkciu smerujúcu k tomu, aby sa v budúcnosti predišlo porušeniu práva. Z tohto dôvodu určovací návrh nie je spravidla opodstatnený tam, kde je možné domáhať sa ochrany návrhom na plnenie, platí tiež, že ak právna otázka (v danom prípade platnosť alebo neplatnosť výpovede zo zmluvy o dodávke plynu), o ktorej má byť rozhodnuté určovacím návrhom, má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo právneho vzťahu, nie je daný právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, pokiaľ je možné žalovať priamo na určenie existencie práva alebo právneho vzťahu. Je potrebné tiež poukázať na to, že naliehavý právny záujem musí existovať nielen v čase rozhodovania súdu prvého stupňa, ale aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu (ust. § 154 ods. 1 a § 211 ods. 2 O. s. p.). Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu má bez ďalšieho za následok zamietnutie určovacieho návrhu. Teda, pokiaľ navrhovateľ nepreukáže naliehavý právny záujem na podanom určovacom návrhu, súd ho zamietne z tohto dôvodu, pričom je vylúčené, aby súd sa v konaní zaoberal návrhom z vecnej stránky.

Odporca v článku II. v bode VI. dovolania namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil prípustnosť navrhovateľom uplatneného určovacieho petitu vzhľadom na absenciu naliehavého právneho záujmu. Odvolací súd sa vôbec nezaoberal skúmaním, či je daná existencia naliehavého právneho záujmu navrhovateľa, ktorý vyžaduje ustanovenie § 80 písm. c/ O. s. p. a ktorý musí existovať v čase rozhodovania súdu. Odporca tak namietal nesprávne právne posúdenie veci v otázke existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p..

Po preskúmaní veci dovolací súd sa stotožnil s vyššie uvedenou dovolacou námietkou odporcu, ktorú považuje za právne relevantnú a dôvodnú. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozhodol napadnutým rozsudkom dňa 21. marca 2013, pričom napriek námietke odporcu o neexistencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na podanom určovacom návrhu na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 21. marca 2013, ako aj povinnosti súdu v prípade uplatneného určovacieho návrhu podľa ust. § 80 písm. c/ O. s. p. obligatórne zisťovať či v čase rozhodovania súdu je preukázaná existencia naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na požadovanom určení, odvolací súd sa nezaoberal posúdením právnej otázky, či u navrhovateľa je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyžadovaný ust. § 80 písm. c/ O. s. p. v čase rozhodovania odvolacieho súdu (21.3.2013).

V prípade, sa preukáže existencia naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na podanom určení v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p. odvolací súd pristúpi k vecnému prejedaniu určovacieho návrhu.

Za relevantný dovolací dôvod v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. a/ zakladajúci zároveň prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. dovolací súd považoval aj námietku odporcu, že odvolací súd svojím postupom mu odňal možnosť konať pred súdom tým, že ustanovenie § 213 ods. 2 O. s. p. aplikoval formalisticky, keď mu na vyjadrenie k neplatnosti výpovede z dôvodu rozporu s dobrými mravmi poskytol na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 21.3.2013 poskytol čas 5 minút počas ktorého

pojednávane prerušil, pričom výpoveď zmluvy o dodávke plynu zo strany odporcu považoval za výkon práva odporcu a rozpormi s dobrými mravmi v zmysle ust. § 3 ods. 1 OZ, t. j. ust. právneho predpisu, ktoré do rozhodovania odvolacieho súdu nebolo použité pri rozhodovaní súdu prvého stupňa, avšak jeho použitie bolo relevantné pre rozhodnutie veci odvolacím súdom, ktorý práve z dôvodu, že právny úkon výpovede odporcu zo zmluvy o dodávke plynu považoval za absolútne neplatný právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi (pričom ostatnými navrhovateľom uplatnenými dôvodmi sa nezaoberal) zmenil rozsudok okresného súdu Bratislava II. z 21. mája 2009 tak, že určil neplatnosť výpovede odporcu zo zmluvy o dodávke plynu z 31.12.2002, danej navrhovateľovi listom odporcu č. 511/OA/2005 z 27.6.2005.

Z ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. V ustanovení § 213 ods. 2 O. s. p. sú upravené dve podmienky. Prvou podmienkou je, že nárok, ktorý je predmetom konania, treba posúdiť podľa iného ustanovenia právneho predpisu, než ho posúdil súd prvého stupňa, t. j. nárok treba posúdiť podľa úplne iného právneho predpisu ako ho posúdil súd prvého stupňa alebo podľa toho istého právneho predpisu ako ho posúdil súd prvého stupňa, avšak podľa iného ustanovenia tohto právneho predpisu. Druhou podmienkou je, že použitie tohto iného zákonného ustanovenia alebo iného právneho predpisu je rozhodujúce pre rozhodnutie veci. V prípade, ak sú kumulatívne splnené obidve zákonné podmienky podľa ust. § 213 ods. 2 O. s. p., odvolací súd je povinný vyzvať účastníkov, aby sa vyjadrili k novej aplikácii iného ustanovenia iného právneho predpisu, pričom ak odvolací súd takto nepostupoval a účastníkov konania nevyzval vyjadriť sa k možnému použitiu iného, doteraz nepoužitého ustanovenia právneho predpisu a následne vo veci meritorne rozhodol, zaťažil konanie vadou podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

V posudzovanom prípade okresný súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že sa nestotožnil s názorom navrhovateľa, že výpoveď bola zneužitím dominantného postavenia a je v rozpore s dobrými mravmi, pričom sa nezaoberal otázkou, či konaním odporcu došlo k zneužitiu dominantného postavenia, nakoľko posúdenie tejto otázky prislúcha do rozhodovacej právomoci iného orgánu, konkrétne protimonopolného úradu Slovenskej republiky. Pri posudzovaní tohto výpovedného dôvodu v odôvodnení rozsudku okresného súdu absentujú relevantné dôvody, na základe ktorých okresný súd sa nestotožnil s názorom navrhovateľa, že výpoveď odporcu zo zmluvy o dodávke plynu bola zneužitím dominantného postavenia odporcu na trhu a je v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku nepoužil ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací zmenil rozsudok okresného súdu Bratislava II. z 21. mája 2009 tak, že určil neplatnosť výpovede zmluvy o dodávke plynu z 31.12.2002, a to práve z dôvodu, že dospel k záveru, že odporca si dohodu o ním stanovenej cene plynu a zaplatenie tejto ceny vynucoval ukončením zmluvy o dodávke plynu výpoveďou za situácie keď navrhovateľ nemal možnosť dohodnúť sa na dodávke plynu s iným dodávateľom, pretože tento neexistoval a nemal ani reálnu možnosť prejsť na iný zdroj tepla, a v kontexte týchto konkrétnych okolností prípadu odvolací súd dospel k záveru, že výkon subjektívneho práva odporcu je v tomto prípade potrebné korigovať práve cez posúdenie úkonu výpovede zmluvy podľa ust. § 39 OZ, pretože právny úkon výpovede zmluvy o dodávke plynu uskutočnený odporcom sa prieči dobrým mravom a právny úkon výpovede zmluvy o dodávke plynu je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s dobrými mravmi. Po právnej stránke odvolací súd aplikoval ustanovenie § 3 ods. 1 a § 39 OZ. Podľa názoru dovolacieho súdu, ak odvolací súd dospel k názoru, že na vec sa vzťahuje ustanovenie § 3 OZ, ktoré nebolo použité pri rozhodovaní súdu prvého stupňa (v odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal s námietkou navrhovateľa o rozpore právneho úkonu výpovede zmluvy o dodávke plynu s dobrými mravmi), avšak je pre rozhodnutie veci rozhodujúce (rozsudok okresného súdu bol zmenený len z dôvodu, že odvolací súd považoval výpoveď odporcu zo zmluvy o dodávke plynu za taký výkon subjektívneho práva odporcu, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi, pričom posudzovaním iných dôvodov výpovede uplatnenými navrhovateľom sa nezaoberal), bol povinný vyzvať účastníkov konania, aby sa vyjadrili k použitiu tohto ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité (ust. § 213 ods. 2 O. s. p.). Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 21.3.2013 (3 str. posledný

odsek) vyplýva, že „ podľa § 213 O. s. p. odvolací súd konštatuje, že posúdenie neplatnosti výpovede z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom súdom prvého stupňa nie je správne s tým, aby sa k takémuto právnomu názoru účastníci vyjadrili ? z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd neoznámil účastníkom konania, že na vec mieni aplikovať ustanovenie § 3 OZ, pričom na vyjadrenie poskytol účastníkom čas 5 minút počas ktorého uznesením pojednávanie prerušil, a to napriek námietke odporcu, ktorý žiadal, aby odvolací súd mu poskytol lehotu na zaujatie stanoviska, nakoľko v tak krátkom čase nie je možné z jeho strany sa vyjadriť priamo na pojednávaní odvolacieho súdu. Keďže odvolací súd nepostupoval v súlade s ust. § 213 ods. 2 O. s. p., svojím postupom v odvolacom konaní odňal odporcovi možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p..

Zároveň dovolací súd poukazuje aj na to, že pokiaľ odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu, že odporca konal v rozpore s dobrými mravmi (ust. § 3 Občianskeho zákonníka) a preto právny úkon výpovede zmluvy o dodávke plynu odporcu považoval za absolútne neplatný právny úkon v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka, je potrebné uviesť, že ustanovenie § 3 ods. 1 OZ má v oblasti občianskeho práva interpretačný a aplikačný dopad. Nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť, upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy. Iba na základe ustanovenia § 3 ods. 1 OZ preto nemožno založiť vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na ustanovenie § 243b ods. 2, prvej vety O. s. p. napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vi veci samej, ako aj závislý výrok o trovách pôvodného konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa ust. § 243d ods. 1 O: s. p. ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

Úlohou odvolacieho súdu bude v ďalšom konaní najskôr zistiť, či u navrhovateľa je daný naliehavý právny záujem na podanom určovacom návrhu. Len v prípade, že odvolací súd dospeje k tejto otázke ku kladnému záveru, v ďalšom konaní sa bude zaoberať prejednaním vecí čo do jej meritu.

Rozhodnutie prijal dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.